

A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete

Az ügy száma: Pfv.VI.20.807/2024/5.

A tanács tagjai: Dr. Döme Attila a tanács elnöke
Dr. Madarász Anna előadó bíró
Dr. Farkas Antónia bíró
Dr. Simonné dr. Gombos Katalin bíró
Dr. Tibold Ágnes bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője: Gárdos Mosonyi Tomori Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Gárdos Péter ügyvéd)

Az alperesek: I. rendű
II. rendű
III. rendű

Az alperesek képviselője: Dr. Balázs F. Gábor egyéni ügyvéd

A per tárgya: szerződés hatálytalanságának megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Fővárosi Ítéltábla
4.Pf.20.097/2024/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Fővárosi Törvényszék
66.P.22.501/2022/17.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 15 napon belül 970.827 (kilencszázhetvenezer-nyolcszázhuszonhét) forint fellebbezési és 4.732.951 (négymillió-hétszázharminckétezer-kilencszázötvenegy) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az államnak – a Nemzeti Adó- és Vámhatóság illetékbevételi számlájára – 2.500.000 (kétfmillió-ötszázezer) forint meg nem fizetett fellebbezési eljárási illetéket.

Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes mint hitelező és az A-B M Kft., valamint a T-O Kft. mint adósok között 2017. október 4. napján 052-T321-17-0055 és 052-T321-17-0056 számon forgóeszköz hitelszerződések jöttek létre, amelyek alapján a felperes 45.000.000 és 37.000.0000 forint hitelkeret erejéig kölcsönt nyújtott az adós gazdasági társaságok részére. A szerződéskötés időpontjában a II. rendű alperes az adós társaságok tagja és ügyvezetője volt.

[2] A hitelszerződések biztosítására ugyanazon a napon a felperes és az adós gazdasági társaságok írásban váltó megállapodásokat kötöttek, amelyek alapján a társaságok váltót adtak a felperes részére. E váltómegállapodásokban a II. rendű alperes, valamint a perben nem állt B P váltókezességet vállaltak a váltókból származó kötelezettségek kiállító általi teljesítéséért.

[3] Az A-B M Kft. 2020. január 6. napjától nem tett eleget a folyósított kölcsönök visszafizetésére vonatkozó szerződéses kötelezettségének. A 2020. február 18. napján fennálló összes lejárt tartozása 1.592.528 forint volt. Adóvégrehajtás indult ellene, a társaság számlájára 2020. április 30-án 32.900.000 forint összegű beszedési megbízást nyújtottak be, 2020. május 26. napján újabb végrehajtási eljárás indult, majd 2020. szeptember 10. napján 209.733.193 forint összegű hatósági átutalási megbízás érkezett a garantőr T-O Kft. számlájára.

[4] A T-O Kft. sem tett eleget 2020. január 6. napjától a szerződés alapján fennálló fizetési kötelezettségének, továbbá különböző végrehajtási eljárások indultak ellene. Ekként a kft. számlájára 2020. szeptember 10. napján 209.733.193 forint összegű hatósági átutalási megbízás érkezett.

[5] Az I. rendű alperes a II. és III. rendű alperesek gyermeke. A III. rendű alperes a II. rendű alperes házastársa. A II. és III. rendű alperesek 2020. szeptember 22. napján ajándékozási szerződést kötöttek az I. rendű alperessel, amelyben a II. és III. rendű alperesek, az egymás között $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$ arányú tulajdonukat képező Gyöngyössolymos, Gyöngyössolymos fekvő ingatlant (a továbbiakban: ingatlan) az I. rendű alperes részére ajándékozták; egyidejűleg a szerződő felek a II. és III. rendű alperesek javára holtig tartó haszonélvezeti jogot alapítottak az ingatlanra. Az ajándékozási szerződés tárgyát képező ingatlan $\frac{1}{1}$ tulajdoni hányadának értékét 35.000.000 forintban rögzítették, a II. rendű alperesi ingatlanhányad forgalmi értéke 17.500.000 forint volt.

[6] A felperes az A-B M Kft.-hez címzett, 2020. november 10-én kelt iratával a forgóeszköz hitelszerződést azonnali hatállyal felmondta. Figyelemmel arra, hogy az adós társaság a felmondást követően sem teljesítette a fizetési kötelezettségét, a felperes a 28.650.687 forint összegű követelése érvényesítése érdekében 2021. február 25. napján a váltót fizetés végett bemutatta, azonban fizetés a váltó alapján sem történt.

[7] A felperes a 2020. november 10-én kelt iratával a T-O Kft.-vel kötött hitelszerződését ugyancsak azonnali hatállyal felmondta. Mivel teljesítés a felmondást követően nem történt, a felperes 2021. február 25. napján fizetés végett a fiókjának bemutatta a váltót, azonban fizetés fedezethiány miatt nem történt.

[8] A felperes 2021. február 26-án kelt iratában a II. rendű alperest mint váltókezest a váltókban foglalt követelések megfizetésére szólította fel, eredménytelenül. Ezt követően keresettel kérte a II. rendű alperes marasztalását a váltókezességből eredő követelések megfizetésére.

[9] A perben az Egri Törvényszék járt el, amely az A-B M Kft. által kiállított váltót érintő váltókezeesség tárgyában a 2021. december 8. napján meghozott 4.P.20.198/2021/8. számú ítéletében kötelezte a II. rendű alperest és a perben nem állt másik váltókezeset, B P, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 28.650.687 forintot és annak 2021. február 25. napjától a kifizetés napjáig számított évi 6% mértékű kamatát, valamint 85.952 forint váltódíjat. A Debreceni Ítéltábla a 2022. február 8. napján meghozott Pf.II.20.061/2022/4. számú ítéletével az Egri Törvényszék ítéletét helybenhagyta.

[10] Az Egri Törvényszék a T-O Kft. által adott váltóhoz kapcsolódó váltókezeességből eredő tartozás megfizetése körében a 2021. december 8. napján meghozott 4.P.20.197/2021/6. számú ítéletével kötelezte a jelen per II. rendű alperesét, hogy fizessen meg a felperesnek 23.312.713 forintot és annak 2021. február 25. napjától a kifizetés napjáig számított évi 6% mértékű kamatát, 69.938 forint váltódíjat. A II. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró Debreceni Ítéltábla a 2022. február 17. napján meghozott Pf.II.20.060/2022/5. számú ítéletével az Egri Törvényszék ítéletét helybenhagyta.

[11] A váltókezeességből eredő követelések megfizetése iránti perekben eljáró bíróságok ítéleteinek indokolásában szerepelt, hogy a két gazdasági társaság által kiállított váltóból származó kötelezettségek kiállító általi teljesítéséért a II. rendű alperes mint váltókezes kötelezettséget vállalt. A társaságok fizetési kötelezettségeiknek nem tettek eleget, ezért a forgóeszköz hitelszerződéseket felmondták, majd a felperes a váltót 2021. február 25-én fizetés végett a fiókjának bemutatta, ezzel a váltóból eredő fizetési kötelezettség lejárttá, esedékessé vált.

[12] Mivel a II. rendű alperes az ítéletekben foglalt marasztalásnak sem tett eleget, a felperes kérelmére az Egri Törvényszék a 2022. május 9. napján kiállított 1000-16.Vh.8/2022/1. és 1000-16.Vh.9/2022/1. számú végrehajtási lappal végrehajtást rendelt el. A végrehajtást dr. P S M Végrehajtói Irodája fogatosítja 215.V.0512/2022. és 215.V.0519/2022. számon. Mindkét végrehajtási eljárásban a felperes 85.000-85.000 forint költségelőleget fizetett meg az eljáró végrehajtónak. Jelenleg mindkét végrehajtási eljárás szünetel az adós II. rendű alperes végrehajtás alá vonható vagyona hiányában.

[13] Időközben az A-B M Kft. és a T-O Kft. is felszámolás alá került, a felperes mindkét felszámolási eljárásban a követelését bejelentette. Az A-B M Kft. felszámolási eljárásából a felperes 2.956.150 forint kifizetésben részesült, míg a T-O Kft. felszámolási eljárásából 461.740 forint összegű megtérülést kapott.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

[14] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy a II. rendű alperesnek a Gyöngyössolymos belterület nyilvántartott ingatlan $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányadára az I. rendű alperessel kötött ajándékozási szerződés és ugyanerre a tulajdoni hányadra a II. és III. rendű alperes javára a haszonélvezeti jog alapítására kötött szerződés hatálytalan. Kérte az alpereseket annak tűrésére kötelezni, hogy az ingatlan $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányadából a II. rendű alperessel szemben fennálló követelését az ingatlanra vezetett végrehajtás útján kielégítse.

[15] Az alperesek ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték. Állították, hogy az ajándékozási szerződés megkötésekor, 2020. szeptember 25. (helyesen: 22.) napján még nem állt fenn a felperes követelése a II. rendű alperessel szemben, mivel a váltó 2021. február 25. napján jött létre. Állították, hogy nem volt vagyonkimentési célzata az ajándékozási

szerződésnek, mindezen túlmenően a követelésösszege is vitatták. Utaltak a felszámolási eljárás közbenső mérlegadataira.

Az első- és másodfokú ítélet

[16] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a Gyöngyössolymos belterület, nyilvántartott, Gyöngyössolymos, alatt fekvő ingatlan 1/2-ed tulajdoni hányadára az I. és II. rendű alperesek által 2020. szeptember 22. napján megkötött ajándékozási szerződés és a II. és III. rendű alperesek javára haszonélvezeti jogot alapító szerződés a felperessel szemben hatálytalan. Annak túrésára kötelezte az alpereseket, hogy a felperes az ingatlan 1/2-ed tulajdoni hányadából a II. rendű alperessel szemben fennálló 25.694.537 forint, illetve 22.850.973 forint és ezek 2021. február 25. napjától számított évi 6% mértékű késedelmi kamata 3.118.533 forint és ennek 2022. február 12. napjától 2.772.278 forint és ennek 2022. február 21. napjától a megfizetésig számított, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű késedelmi kamata, továbbá 170.000 forint összegű követelését az ingatlanra vezetett végrehajtás útján kielégítse.

[17] Idézte a fedezetelvonó szerződésre vonatkozóan a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:120. § (1), (2) és (3) bekezdését, majd rögzítette, hogy 2020. szeptember 22-én a II. rendű alperes a gyermekével, az I. rendű alperessel kötött ajándékozási szerződést, továbbá az I. rendű alperessel és a házastársával, a III. rendű alperessel holtig tartó haszonélvezeti jogot alapító szerződést. Az elsőfokú bíróság a Ptk. 6:120. § (2) bekezdésére figyelemmel megállapította, hogy a szerződésből az I. és III. rendű alperesekre nézve ingyenes előny származott, ami következett az ajándékozási szerződés jellegéből is, ami a Ptk. 6:235. § (1) bekezdése értelmében ingyenes szerződés.

[18] A fedezetelvonó szerződés egyes jogalkalmazási kérdéseiről szóló 1/2011. (VI. 15.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) 3. pontja alapulvétele az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy a relatív hatálytalanság megállapításának feltétele, hogy a szerződés megkötésének időpontjában a jogosultnak a kötelezettel szemben követelése álljon fenn, amelynek a fedezetét a kötelezett el akarja vonni.

[19] Az alperesi védekezés arra irányult, hogy a felperesnek az ajándékozási szerződés megkötésekor nem állt fenn követelése a II. rendű alperessel szemben. A 2017. október 4. napján létrejött váltómegállapodások 2. pont (2) bekezdése alapján a II. rendű alperes az A-B M Kft. és a T-O Kft. által kiállított váltókból származó kötelezettségek kiállító általi teljesítéséért váltókezesességet vállalt. A 3. pont (3) bekezdésében írtak szerint a váltókezes II. rendű alperesnek kötelezettsége keletkezett arra, hogy megfizeti a felperesnek mindazt az összeget, amit a gazdasági társaságok a biztosított hitelszerződések alapján, az abban meghatározott esedékességi időpontban nem teljesítenek. A váltókezes II. rendű alperes felelőssége ugyanolyan, mint azé, akiért a kezességet vállalta. Kötelezettségvállalása a váltókezesesség elvállalásával létrejött.

[20] Alaptalannak találta azt az alperesi hivatkozást az ügyben alkalmazandó, a váltójogi szabályok szövegének közzétételéről szóló 1/1965. (I. 24.) IM rendelet (a továbbiakban: Vár.) 75. §-ával összefüggésben, hogy a biankó váltó (kitöltetlen váltó) alaki okok miatt nem tekinthető saját váltónak. A felperes által felhívott eseti döntések szerint az ún. biankó váltó érvényes, ha a váltóblankettát az adós aláírja. A váltó többi adata utólag is pótolható (BH1992. 121). A váltó aláírásának és a váltókezesességre vonatkozó szerződés aláírásának időpontjában az abban foglalt szerződési rendelkezések szerint a II. rendű alperes kötelezettségvállalása is létrejött. A váltó kitöltése és fizetésre bemutatása – ami nem vitásan az ajándékozási szerződés megkötését követő időpontban történt meg –, csupán a

kötelezettség esedékessé tételét jelenti. Ezt tartalmazza az Egri Törvényszék 4.P.20.197/2021/6. számú ítéletének [14] bekezdése és a 4.P.20.198/2021/8. számú ítéletének [13] bekezdése, amely ítéletek a váltókezességre vonatkozó megállapodásból eredő követelések létrejötte és azok esedékességének időpontja tekintetében is anyagi jogerővel rendelkeznek a felperes és a II. rendű alperes vonatkozásában. Erre tekintettel a II. rendű alperes a váltómegállapodás létrejöttét és esedékességét, ezek időpontjait jelen perben már nem is vitathatta [a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 360. § (1) bekezdés].

[21] Az ajándékozási szerződés megkötésének időpontjában tehát a jogosultnak a II. rendű alperessel szemben követelése állt fenn, amely a PK vélemény 3. pontjának második mondata alapján a perindításkor már esedékessé vált. A PK vélemény 4. pontja szerint a kielégítési alap elvonásának tényét a fedezetelvonó szerződés megkötésének időpontjára vonatkozóan kell vizsgálni, és ezen belül azt, hogy a szerződéskötés időpontjában nagyságrendileg milyen összegű felperesi követelés állt szemben a II. rendű alperes vagyonával, továbbá, hogy ő milyen értékű vagyont ruházott át.

[22] Az elsőfokú bíróság a kielégítési alap elvonásának tényét az ajándékozási szerződés megkötése időpontjára, azaz 2020. szeptember 22. napjára vonatkozóan vizsgálta. Erre az időpontra vetítve a váltóval és a váltókezességgel biztosított követelés a felperesi előadás szerint az A-B M Kft. esetében 27.856.024 forint, míg a T-O Kft. esetében 22.668.435 forint volt.

[23] Az Egri Törvényszék ítéleteinek tényállása, de a felperes által csatolt, a hitelszerződések felmondását tartalmazó nyilatkozatok is rögzítették a felmondás alapjául szolgáló szerződésszegéseket. A felmondásban megjelölt szerződésszegések tényét a II. rendű alperes az Egri Törvényszék előtti eljárásban nem vitatta, és azt jelen perben az I. és III. rendű alperes sem vitatta. Mindkét gazdasági társaság számlájára 100.000.000 forintot meghaladó összegű igényérvényesítés történt különböző módokon (inkasszó, végrehajtás, hatósági átutalási megbízás). A társaságok 2020. január 6. napjától nem tettek eleget a hitelszerződések alapján fennálló fizetési kötelezettségeiknek. Ebből és a hitelszerződések törlesztési ütemre vonatkozó 1.1.4-es pontjának rendelkezéseiből (amely szerint az A-B M Kft.-nek havonta 750.000 forintot, a T-O Kft.-nek havonta 616.000 forintot kellett törleszteni) tudható volt a II. rendű alperes számára, hogy a tartozás 2020 szeptemberére nagyságrendekkel emelkedni fog.

[24] A II. rendű alperes e két társaság tulajdonosa és ügyvezetője volt, ebből következően tudomása volt arról, hogy az általa vezetett gazdasági társaságok nem képesek a tartozásaikat határidőben megfizetni a felperesnek. Emellett az is várható volt, hogy a 2020 első félévében különböző módokon megindult, nagyértékű végrehajtási eljárások miatt a felperes a gazdasági társaságokkal kötött hitelszerződését fel fogja mondani, ami meg is történt. A váltót a gazdasági társaságok képviselőjében a II. rendű alperes írta alá, miként a váltómegállapodásokat is, tudomása volt arról is, hogy vele szemben a felperes belátható időn belül igényt fog érvényesíteni.

[25] Mindezen indokoknál fogva az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a II. rendű alperes az ingatlanban fennálló tulajdonrészét vagyonkimentési céllal ajándékozta az I. rendű alperesnek.

[26] A II. rendű alperesnek a rendelkezésre álló adatok szerint egyéb, jelentős értékű vagyontárgya az ajándékozási szerződés megkötésekor nem volt, az alperesek a felperesi követelés fedezetül szolgáló egyéb II. rendű alperesi vagyon meglétét a szerződéskötés időpontjára vonatkozóan bizonyítani nem tudtak. A II. rendű alperes az egyetlen jelentősebb értékű vagyontárgyát a felperesi követelés kielégítésének a megghiúsítása érdekében ajándékozta el.

[27] Az A-B M Kft.-ben és T-O Kft.-ben fennálló II. rendű alperesi üzletrész nem cáfolja a szerződés fedezetelvonó jellegét, mert ezen gazdasági társaságoknak állt fenn – a II. rendű alperes mint ügyvezető által tudottan – a felperessel szemben jelentős összegű tartozása. A II. rendű alperesnek azzal is tisztában kellett lennie, hogy a különböző nagyszámú tartozások meg nem fizetése miatt a társaságokkal szemben felszámolási eljárás fog indulni.

[28] Az elsőfokú ítélet értelmében a felperes a kielégítés alapjául szolgáló követelése fennállását és összecszerűségét az Egri Törvényszék és a Debreceni Ítéltábla jogerős ítéleteivel bizonyította. A felperes által megjelölt valamennyi követelés a váltókezességből ered, és a II. rendű alperes a váltómegállapodások 1. pont (2) bekezdése és a 3. pont (2) bekezdése értelmében a váltókezességre vonatkozó megállapodás megkötésekor a biztosított szerződésekből származó tőke, díj, kamat és költségek megfizetését is vállalta, ezért az elsőfokú bíróság a felperes kereseti kérelmével egyezően, az ott megjelölt járulékok esetében is kötelezte az alpereseket a kielégítés tülésére.

[29] A szerződés fedezetelvonó jellegének megállapítása körében nincs jelentősége az alperesek által megjelölt egyéb eljárásoknak, azok aktuális állapotának, az azokból várható megtérülésnek. Nincs relevanciája az A-B M Kft. és a T-O Kft. alperesek által megjelölt eszközállománya értékének. A felszámolási eljárás aktuális helyzetének is csak annyiban van jelentősége, hogy amennyiben a felszámolási eljárásokban a felperes megtérülést realizál, úgy azzal csökkentendő a követelésének az összecszerűsége, amelyre azonban az alperesek a vagyontárgyra vezetett végrehajtás során is bármikor hivatkozhatnak. A felperesi igény érvényesítésének nem feltétele a másik váltókezes ellen folyamatban lévő végrehajtási eljárás aktuális állapotának tisztázása sem. Ugyanez vonatkozik az alperesek által megjelölt ún. COSME garanciára is.

[30] Az ítélet ellen a II. rendű alperes fellebbezett.

[31] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a keresetet elutasította.

[32] Tényként állapította meg, hogy jogerős ítélet fizetésre kötelezte a II. rendű alperest váltókezesség alapján, amelyre tekintettel nem tehető vitássá, hogy a II. rendű alperes váltókezességen alapuló kötelezettsége fennállt.

[33] Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az adós gazdasági társaságoknak, valamint a II. rendű alperesnek a váltókon alapuló fizetési kötelezettsége annak ellenére érvényesen keletkezett, hogy a váltót hiányos tartalommal állították ki, mivel a bianco váltókat a pénzösszeg beírása útján a bemutatást megelőzően kiegészíthette a felperes, amellyel azok immár teljesítették mindazokat a tartalmi követelményeket, amelyeket a Vár. 76. §-a ahhoz ír elő, hogy az okiratot saját váltónak lehessen tekinteni. A jogvita elbírálása során nem annak volt ügydöntő jelentősége, hogy a II. rendű alperesnek a váltók, valamint az általa vállalt váltókezességek alapján keletkezett-e kötelezettsége a váltókban feltüntetett pénzösszeg megfizetésére, hanem annak, hogy e kötelezettsége mikor keletkezett.

[34] Az elsőfokú bíróság nem értékelte megfelelően, hogy a II. rendű alperes nem egyszerűen az A-B M Kft. és a T-O Kft. felperessel szemben fennálló tartozásai megfizetéséért vállalt kezességet, hanem váltókezességet vállalt. Ez utóbbi körülmény miatt pedig lényeges volt annak megállapítása, mikor keletkezett ebből eredő kötelezettsége, az fennállt-e – még ha nem is vált esedékessé – az alperesek közötti ajándékozási szerződés megkötése idejében.

[35] A kiállított váltók alapján megállapítható, és ezt a felperes sem tette vitássá, hogy az adós gazdasági társaságok olyan saját váltót állítottak ki, amely nem tartalmazta annak a határozott összegnek a megjelölését, amelynek megfizetésére feltétlen kötelezettséget vállaltak. A váltókezes fizetési kötelezettsége nem a bianco váltó kiállításakor, hanem abban az időpontban keletkezik, amikor a váltóbirtokos a határozott pénzüsszeg kitöltésével teljessé teszi a váltó okirat tartalmát.

[36] A Vár. 76. §-ában foglaltakra tekintettel a jogerős ítélet azt tartalmazta, hogy váltók a kiállításakor és egészen a bemutatást megelőző időpontig hiányosak voltak a tekintetben, hogy azok tartalma nélkülözze a 75. § 2. pontjában megkövetelt tartalmi elemet, annak a határozott pénzüsszegnek a megjelölését, amelynek megfizetésére a kiállító feltétlen kötelezettséget vállalt.

[37] Mindaddig, amíg a felperes a határozott pénzüsszeg kitöltésével nem pótolta az okirat Vár. 75. § 2. pontjában meghatározott tartalmi eleme tekintetében fennálló hiányosságát, az okiratot a 76. § értelmében nem lehetett váltónak tekinteni. A váltó hiányából eredően a II. rendű alperes váltókezesessége sem jött létre, mindaddig függő jogi helyzet állt fenn, amíg a felperes a váltó tartalmi hiányosságát elhárította a pénzüsszeg okiratokra vezetésével. A felperesnek ettől az intézkedésétől lehetett az okiratokat egyáltalán váltónak tekinteni, és emiatt csupán ekkor keletkezhett az alperes váltókezesességen alapuló fizetési kötelezettsége is. Abból pedig, hogy a felperes által sem vitatottan a határozott pénzüsszeget a váltó benyújtását megelőzően vezette rá a bianco váltóra, az következik, hogy – váltónak minősülő okirat hiányában – a II. rendű felperessel szemben az ajándékozási szerződés megkötésének időpontjában még nem állt fenn követelése. A PK vélemény 3. pontjában meghatározott – konjunktív – feltételek egyikének, a követelés fennállásának hiányában annak a körülménynek nem volt jelentősége, hogy a másik feltétele, a perlés idejéig bekövetkező esedékesség teljesült.

[38] A jogerős ítélet ezen levezetése szerint az ajándékozási szerződés nem minősült a Ptk. 6:120. § (1) bekezdése szerinti fedezetelvonó szerződésnek, és erre alapozva utasította el a másodfokú bíróság a keresetet.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[39] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő új határozatként a keresetnek való helyt adást kért.

[40] Megsértett jogszabályi rendelkezésként a Vár. 76. §-át és a Ptk. 6:120. § (1) bekezdését jelölte meg.

[41] A jogerős ítéletben szereplő jogértelmezést logikailag hibásnak minősítette, mert e szerint csak akkor keletkezik követelés a váltókezesessel szemben, amikor a váltóbirtokos a biankó váltó kellékhányát pótolta. A pótlás időpontjáról azonban a váltókezes nem tud, így ez az időpont biztosan nem alapozhatja meg a fedezetelvonás szempontjából releváns követelés létrejöttét.

[42] Hangsúlyozta: gyakori, hogy a kezes nem valamely konkrét tartozásért, hanem a kötelezett minden tartozásáért vagy meghatározott jogviszonyból eredő tartozásaiért vállal kezesességet. Ha a kezesesség a kötelezett jövőben létrejövő kötelezettségét biztosítja, akkor a kezesesség elvállalásának időpontjában még nem létezik a biztosított követelés, azonban a fedezetelvonás már megvalósulhat.

[43] A jogerős ítélet szerint a biankó váltó nem váltó. A biankó váltóból akkor keletkezik váltó és így akkor keletkezik a váltókötelezett és a váltókezes tartozása, amikor a váltót

kitöltik. Viszont a váltó kitöltésére a váltóbirtokos jogosult. Ezt megteheti anélkül is, hogy erről az egyenes, illetve megtérítési váltóadósokat értesítené. A jogerős ítéletben szereplő jogértelmezésből az következik, hogy a váltókötelezettség létrejöhet oly módon, hogy arról a kötelezett nem tud. Ilyen nyilvánvalóan nem lehetséges. Biankó váltóért vállalt kezesség is helytállási kötelezettséget keletkeztet.

[44] A Vár. 76. §-a úgy rendelkezik, hogy – egyes, a jelen per szempontjából nem releváns kivételektől eltekintve – az az okirat, amelyből meghatározott kellékek valamelyike hiányzik, nem saját váltó, kivéve a felsorolt eseteket. Mivel a perbeli váltó az ajándékozási szerződés időpontjában a határozott pénzösszeg fizetésére vonatkozó feltétlen kötelezettségvállalást nem tartalmazta, így a kiállított okirat ebben az időpontban látszólag nem volt váltó. Ugyanakkor a Vár. 77. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó 10. §-a úgy rendelkezik, hogy „Ha a váltó a kibocsátáskor hiányos volt és a pótlás a létrejött megállapodástól eltér, a váltóbirtokossal szemben a megállapodás megszegésére csak abban az esetben lehet hivatkozni, ha a váltót a váltóbirtokos rosszhiszeműen szerezte, vagy ha a megszerzéssel kapcsolatban súlyos gondatlanságot követett el.” Ez a rendelkezés önmagában világosan mutatja, hogy a kellékhányos váltó váltónak minősül. A szakirodalom szerint „az üres váltó már a kiállítás idejétől, nem pedig csak a kitöltés pillanatától kezdve érvényes váltó” (Bozóky Géza: Nemzetközi váltójog. Pécs, Dunántúl Pécsi Egyetemi Könyvkiadó és Nyomda, 1937, 180. oldal). A Legfelsőbb Bíróság BH1992. 121. számon közzétett döntése szerint a biankó váltó érvényes, ha a váltóblankettát az adós aláírja. Azzal, hogy a Legfelsőbb Bíróság a szándékosan kellékhányos váltó érvényességét elismerte, világossá tette, hogy a biankó váltót rögzítő okirat – a jelen perbeli jogerős ítélet álláspontjától eltérően – váltónak minősül. Nem az szükséges, hogy a váltó hiánytalan legyen, hanem az, hogy fizetési ígéretet tartalmazzon. (Leszkoven László: A váltó, mint kötelem. Miskolc, Novotni, 1999, 91. oldal). „Az üres vagy hiányosan kiállított váltó már a kibocsátás pillanatától érvényes, forgatható értékpapír, azt a mindenkori váltóbirtokos kitöltheti.” (Értékpapírok kézikönyve Agrocent kiadó, 1997. 151. oldal).

[45] Mindezek alapján a jogerős ítéletben szereplő jogértelmezés téves, a biankó váltó esetén ugyanis létező és érvényes váltóról van szó. A Vár. 76. §-át sérti a jogerős ítéletnek az a megállapítása, hogy a hiányzó kellékek pótlásáig a perbeli okirat nem minősül váltónak.

[46] A biankó váltó kiállításával a váltójogosultnak követelése keletkezik a váltó kibocsátójával és kezesével szemben, a követelés azonos a váltómegállapodásban rögzített biztosított követeléssel. Jóllehet, amíg a biankó váltót nem töltik ki, addig nincs a váltóban meghatározott mértéke a váltókötelezett és a váltókezes kötelezettségének. Ez azonban nem változtat a kötelezettség fennálltán.

[47] A váltószabályok helyes értelmezése szerint biankó váltó esetén a váltómegállapodásban rögzített feltételek képezik a váltóból hiányzó részeket.

[48] A II. rendű alperes mint az adósok tulajdonosa vállalt váltókezességet az adósok olyan tartozásáért, amelynek a részleteit pontosan ismerte. Ez, és csak ez az a követelés, amelyet a váltóbirtokos jogszerűen feltüntethetett utóbb a váltóban. Ezt biztosítja a Vár. 10. §-a, amely rögzíti, hogy a váltókötelezett kifogást terjeszthet elő, ha a kibocsátáskor hiányos váltó pótlása a létrejött megállapodástól eltérően történt meg.

[49] A jogerős ítélet jogszabálysértően jutott arra a következtetésre, hogy biankó váltó esetén nem létezik a váltójogosultnak követelése a váltókezessel szemben. A II. rendű alperes arra vállalt kötelezettséget, hogy a váltómegállapodásban rögzített tartozásért vállal váltókezességet. Mivel a váltómegállapodás rögzítette az adósok tartozását, amelyről az adósok biankó váltót állítottak ki, így a váltókezes helytállási kötelezettsége a kezességvállalással ugyanezen összegre terjedt ki.

[50] Abból, hogy a biankó váltó is érvényes váltó, amely megalapozza a váltókötelezett és a váltókezes felelősségét, fogalmilag csak az következhet, hogy a váltó ebben az esetben is megtestesít pénzkövetelést, hiszen a saját váltó nem más, mint egy értékpapírba foglalt fizetési ígéret. Ha tehát a Kúria úgy találja, hogy a váltókezes kötelezettsége biankó váltó esetén nem azonos a váltómegállapodásban rögzített tartozással, akkor el kell ismerni, hogy a biankó váltóból egy meg nem határozott összegű követelés fakad. Ezen értelmezés mellett a követelés pontos összege csak a váltó kitöltésekor rögzül, de ez nem változtat azon, hogy a követelés már a váltó kiállításával létrejön.

[51] A PK vélemény 3. pontja nem azt várja el, hogy a követelésösszege meghatározott legyen, hanem csupán azt, hogy legyen követelés. Ez a feltétel biankó váltó esetén kétségtelenül teljesül.

[52] Nem lehet jogszerű polgári jogi jogviszonyokban az az ítélet, amelyről az eljáró tanács maga érzékeli, hogy az morálisan nem helyes. Nem csupán az Alaptörvény 28. cikke támasztja alá azt a követelményt, hogy a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy azok a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak, de a polgári jog szabályozási logikájával sem fér össze a morális értékrendet sértő ítélet.

[53] A Ptk. 6:120. § (1) bekezdésének a helyes értelmezése a keresetének történő helyt adáshoz kell, hogy vezessen, hiszen az ajándékozási szerződés megkötésének időpontjában a II. rendű alperes 1.) tudta, hogy az általa tulajdonolt adósokat tartozás terheli, és e tartozás összegét is ismerte, 2.) tudta, hogy az adósok a tartozásokat nem fogják megfizetni, 3.) tudta, hogy a felperes fel fogja mondani a hitelszerződéseket, és így az adósok tartozása egy összegben esedékessé válik, 4.) tudta, hogy az adósok törlesztésének hiányában a váltó alapján fizetési kötelezettség fogja terhelni olyan összegben, amely megegyezik az adósok tartozásával, és az ajándékozással, amelyből a megajándékozottnak ingyenes előnye származott, épp ezért a tartozás egyetlen fedezetét elvonta a felperes elől.

[54] Az alperesek a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték.

[55] Álláspontjuk szerint a felperes felülvizsgálati kérelme olyan hivatkozásokat is tartalmaz, amelyek esetében konkrét jogszabálysértést nem jelölt meg, a jogszabálysértés megjelölését nem pótolják a jogirodalmi, jogtudományi hivatkozások.

[56] A felülvizsgálati kérelem kizárólag a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére és a kereseti kérelem szerinti marasztalásra irányul, hatályon kívül helyezést és új eljárásra utasítást a felperes nem kért. Alperesi álláspont szerint azonban egy keresetnek helyt adó döntéshez szükséges ténybeli ismeretek hiányoznak, erre bizonyítás nem folyt.

[57] A II. rendű alperes nem általában vállalt készfizető kezességet az adós társaságok kötelezettségeiért, hanem váltókezességet vállalt, és a kötelezettségvállalás terjedelme nem az alapjogviszony, hanem a Vár. 30. § (1) bekezdése alapján határozható meg, eszerint pedig a II. rendű alperes a váltók összegének a teljesítésére vállalt váltókezességet. Ezt mind az elsőfokú bíróság, mind pedig a felülvizsgálati kérelem figyelmen kívül hagyta. A II. rendű alperes a váltón szereplő összeg megfizetéséért tartozik helytállni.

[58] Az értékpapír jellegből adódóan csak és kizárólag az releváns, hogy a váltók mint értékpapírok az ajándékozási szerződés megkötése napján mit tartalmaztak. Az ajándékozási szerződés megkötése időpontjában a fedezetül kért biankó váltóknak nevezett okiratokon az összeg és az esedékesség rovata kitöltetlen volt, vagyis a határozott pénzösszeg megfizetésének ígérvényét megtestesítő értékpapír lényege hiányzott. A másodfokú bíróság ebből azt a következtetést vonta le, hogy az ajándékozási szerződés megkötésének időpontjában a felperesnek nem volt váltókövetelése az adós társaságokkal szemben, így ebből következően a váltókezes II. rendű alperessel szemben sem lehetett követelése.

[59] A blankó váltó elnevezésű okirat aláírásával a II. rendű alperes tett egy kötelezettségvállaló nyilatkozatot, ugyanakkor ez nem jelenti azt, hogy ezen időpontban váltókövetelés is keletkezett volna. A váltó biztosítéki célú blankó váltó volt, ami szükségszerűen kellékhányos volt. A kellékhány (a meghatározott pénzösszeg megjelölése) pótlása az ajándékozási szerződés megkötésekor nem történt meg.

[60] A másodfokú bíróság a jogszabályok helyes értelmezésével helyes következtetésre jutott, amikor megállapította, hogy miután a váltó egy határozott pénzösszeg megfizetésére irányuló kötelezettségvállalást tartalmazó értékpapír, ezért az mindaddig nem felel meg a Vár. 75. § követelményeinek és ekként a Vár. 76. §-a alapján nem tekinthető váltónak, ameddig a kellékhány pótlása nem történt meg. A jogerős ítélet nem azért utasította el a keresetet, mert a blankó váltó nem váltó, hanem azért, mert az ajándékozási szerződés megkötése időpontjában az összeg kitöltésének hiánya miatt nem volt a felperesnek váltókövetelése az adós társaságokkal szemben.

[61] A blankó váltó aláírásával függő helyzet jött létre, a blankó váltót nem fizetési, hanem fedezeti céllal állították ki, éppen ezért nem töltötték ki az összeget a kiállításkor, és nem volt szükségszerű, hogy azt valaha is kitöltsék. Az sem volt szükségszerű, hogy a biztosíték érvényesítésének megnyílása esetén a felperes éppen a váltókat érvényesítse.

[62] Az alperesek szerinti minden alapot nélkülöz az a felperesi álláspont, hogy az összeg nélkül kiállított blankó váltó is követelést keletkeztet a váltómegállapodásban meghatározott összeggel azonos összegben. Ezt konkrét jogszabályi rendelkezéssel nem támasztotta alá, de ez a jogértelmezés szöges ellentétben áll a Ptk. 6:565. § (1) bekezdése szerinti értékpapírfogalommal. A felperes a felülvizsgálati kérelmében maga is elismeri, hogy „amíg a blankó váltót nem töltik ki, addig nincs a váltóban meghatározott mértéke a váltókötelezett és a váltókezes kötelezettségének” Ebből viszont az következik, hogy konkrét, összecsúszva meghatározott követelés hiányában fogalmilag nem tud fedezetelvonó lenni az ajándékozási szerződés.

[63] A felperes szerint, amennyiben a blankó váltón az összeg kitöltése elmarad és azt nem is pótolja a váltómegállapodás pusztá léte, úgy a blankó váltó aláírásával még ebben az esetben is keletkezik a felperesnek egy bizonytalan összegű követelése. Ezzel a felperes nem a Ptk. 6:120. § rendelkezéseinek az önmagában való megsértését állítja, hanem itt is váltójogi alapon támadja a jogerős ítéletet.

[64] Elképzelhetetlen olyan váltó, amelyben a követelés határozatlan összegű, ez ellentétes lenne a Vár. 75. § 2. pontjával. Ameddig a váltón nincs határozott összeg, addig váltókövetelés sem tud keletkezni.

[65] A felperes kifejtette, hogy a blankó váltóról hiányzó összeg valójában a váltómegállapodásban szereplő összeggel azonos. A keresetben feltüntetett összeget a váltómegállapodások sem támasztják alá, ugyanis ezek 2. pont (3) bekezdése alapján kizárólag a lejárt és esedékes, az adós társaságok által meg nem fizetett követelések váltóban való feltüntetését teszik lehetővé. A hitelszerződéseket az ajándékozási szerződés megkötésének időpontjában még nem mondták fel, így ekkor még a teljes tartozás váltókon való feltüntetésére jogszerűen nem lett volna mód.

[66] A felperes keresetének teljesítése nem lehetséges, mert a helyes döntés meghozatalához szükséges adatok hiányoznak (a II. rendű alperesnek az ajándékozási szerződés megkötése időpontjában fennálló vagyonának a mértéke, az adós gazdasági társaságok üzletrészei, amelyek a II. rendű alperes vagyonát képezték). Az adós társaságok kötelezettségeinek biztosítékai közül csak az egyik biztosíték volt a váltó és a váltókezesesség, emellett a másik tulajdonostárs által vállalt váltókezesesség, jelzálogjog, továbbá az Európai

Unió által biztosított COSME-garancia is biztosította a felperes követelését. Nem lenne mellőzhető annak vizsgálata, hogy a felperes alapkövetelése térült-e, és ha igen, mennyiben.

A Kúria döntése és jogi indokai

[67] A felülvizsgálati kérelem a következők szerint alapos.

[68] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 406. § (1) bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálatát az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással lehet kérni. A felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből következik, hogy a Kúria kizárólag a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél által megjelölt, tartalmában is kifejtett anyagi és eljárásjogi jogszabálysértéseket vizsgálhatja. A felülbírálat tartalmi és perjogi kereteit a felülvizsgálati kérelem határozza meg [Pp. 413. § (1) bekezdés *b), c)* pont].

[69] A jogerős ítélet [13] bekezdése értelmében az okirat mindaddig nem tekinthető váltónak, amíg annak fennálló hiányosságát, a meghatározott pénzüsszeggel történő kitöltést nem pótolták, és ezért a váltó hiánya miatt a II. rendű alperes váltókezesessége sem jött létre. Az ajándékozási szerződés 2020. szeptember 22-i megkötésekor, a felperesnek nem volt váltón (váltókezeseségen) alapuló követelése a II. rendű alperessel szemben, így az ajándékozási szerződés nem lehetett fedezetelvonó. A másodfokú bíróság mindezt a Vár. 75. § 2. pontjával és 76. §-ával indokolta.

[70] E levezetés mellett azonban a Vár. nem lett volna alkalmazható, mert a hiányzó adatok közül az összeg és az esedékesség megjelölése idején, azaz 2021. február 25. napján a Vár. már nem volt hatályos. Helyette a váltójogi szabályokról szóló 2017. évi CLXXXV. törvény volt hatályban. Ennek 97. § (1) bekezdése értelmében pedig a törvény rendelkezéseit – a jelen ügyben nem releváns kivétellel – a hatálybalépését követően kiállított váltók alapján létrejött váltójogviszonyokra kell alkalmazni. Mivel a másodfokú bíróság indokolása értelmében 2021. február 25. napjáig a váltójogviszony nem jött létre, álláspontjából következően e törvény rendelkezéseire kellett volna hivatkoznia.

[71] Az eljáró bíróságok azonban helyesen a Vár. rendelkezéseit alkalmazták, mert a váltók kiállításának ideje, ahogy az magukból az okiratokból is kitűnik, 2017. október 4. napja volt.

[72] A Ptk. 6:565. §-a az értékpapír fogalmát akként határozza meg, hogy az értékpapír olyan egyoldalú jognyilatkozat, amely papíralapú okiratként vagy jogszabályban megjelölt más módon létrehozott, rögzített, nyilvántartott és továbbított adatösszességként (dematerializált értékpapírként) a benne foglalt jogot úgy testesíti meg, hogy azt a jogot gyakorolni, arról rendelkezni csak az értékpapír által, annak birtokában lehet. A Ptk. nem tartalmazza az egyes értékpapírok felsorolását, ezt a jogirodalom rendszerezte, és a váltó vitán felül értékpapírnak minősül.

[73] A Legfelsőbb Bíróság Pf.VII.26.202/1999/3. számú ítélete az abban az ügyben releváns jogkérdést akként fogalmazta meg, hogy a váltó pénz befizetésére kötelező értékpapír, a benne foglalt kötelezettség független a mögöttes jogügylettől. Indokolásában kimondta, hogy ... „az alperesek a kitöltetlen, úgynevezett biankó váltó átadásával azt is vállalták, hogy a hiányzó adatokat a felperes fogja pótolni, és nekik ezen adatok alapján kell a pénztartozást teljesíteni. A váltó olyan értékpapír, amelyben egyoldalú és jogcímmentes kötelezettségvállalás szerepel.”

[74] A perbeli esetben az adósok által kibocsátott váltó, amelyért a II. rendű alperes kezességet vállalt, nem tartalmazta a fizetendő összeget és annak esedékességét. A váltó tehát hiányos volt. Ha a váltó a fizetendő összeget vagy annak pénznemét nem tartalmazta,

kellékhianyos. A kellékhianyok azonban még az igényérvényesítés során – vagyis a lejáratot követően is pótolhatók (Legfelsőbb Bíróság Gf.I.32.826/1995., közzé téve BH1996. 486.). E döntés indokolása kifejtette, hogy a Vár. 10. §-ából következik a váltó hiányának a kiállítás utáni pótolhatósága. A Vár. 10. §-a nem tartalmaz rendelkezést arra nézve, hogy a hiányok pótlása mely időpontig lehetséges, így arra a lejáratot követően, az igényérvényesítés során is van lehetőség, amennyiben a váltó a jogosult birtokában van. A hiányzó kellék utólagos pótlása esetén a megállapodás ellenes kitöltés kifogásolására a Vár. 10. §-ában írt feltételek mellett lehet hivatkozni. Ugyanezen elv alapján döntött a Legfelsőbb Bíróság a Gf.I.30.808/1991. számú, BH1992. 121. számon közzé tett határozatában, amikor kimondta, hogy az ún. biankó váltó érvényes, ha a váltóblankettát az adós aláírja; a váltó többi adata utólag is pótolható; az érvényességi kellékeknek nem az aláírásakor, hanem a váltó érvényesítésekor kell meglenniük. Ez utóbbi döntést tovább értelmezve jutott a Debreceni Ítéltábla Gf.IV.30.588/2013/10. számú határozatában (közzé téve BDT2014. 3159.) arra a következtetésre, hogy a jogszabályban meghatározott kellékek közül csupán a „váltó” elnevezés és a kiállító aláírása olyan, amellyel az okiratnak már a kiállításakor rendelkeznie kell ahhoz, hogy váltónak minősüljön. Az összes többi kellék, így az esedékesség megállapítása is, utóbb pótolható.

[75] Mindezekből levezethetően az adós gazdálkodó szervezetek által kibocsátott váltók az érvényesítéskor tartalmazták azokat a kellékeket, amelyek alapján a felperes a váltóban megtestesített kötelezettséget a II. rendű alperessel mint a Vár. 30-32. §-a szerinti váltókezzessel szemben érvényesíthette. Ez a kötelezettség a váltó kiállításakor, tehát 2017. október 4. napján létrejött. Abban tévedett a másodfokú bíróság, hogy a követelés keletkezését nem a váltó kiállításának időpontjához, hanem a később is feltüntethető esedékesség dátumához kötötte. Ha ugyanis a váltó a benne foglalt jogot teljeskörűen megtestesíti [Ptk. 6:565. § (1) bekezdés], a követelést teljes mértékben – így a keletkezésének időpontjára nézve is – körülírja (Kúria Pfv.21.011/2012/9.) és elegendő a „váltó” elnevezésen valamint a kiállító aláírásán kívüli váltóelemeknek az utólagos, de a váltón alapuló igényérvényesítést megelőző feltüntetése (BH1992. 121., BDT2014. 3159.), az igény érvényesítésére irányuló perben már hiánytalan váltó tartalma alapján kell állást foglalni a kötelezettségvállalás körülményeiről, közöttük a keletkezéséről is. Ez pedig a váltókezes esetében sem más, mint a váltó kiállításának dátuma, az adott esetben 2017. október 4. A Vár 32. § (1) bekezdés alapján ugyanis a váltókezes köteleessége ugyanolyan, mint azé, akiért a kezességet vállalta. A jogerős ítélet tehát sérti a Vár. 76. §-át, mert a váltóperekben már hiánytalan volt a keresetek alapjául szolgáló váltó, és nem merült fel azzal szemben a Vár. 10. §-ára alapítható kifogás.

[76] A Ptk. 6:120. § (1) bekezdése szerint az a szerződés, amellyel harmadik személy igényének kielégítési alapját részben vagy egészben elvonták, e harmadik személy irányában hatálytalan, ha a szerző fél rosszhiszemű volt, vagy rá nézve a szerződésből ingyenes előny származott.

[77] Az ítélezés során kimunkált bírói gyakorlatot összefoglaló PK vélemény 3. pontja szerint a szerződés fedezetelvonó jellegének és ebből következően a relatív hatálytalanság megállapításának a feltétele, hogy a szerződés megkötésének időpontjában a jogosultnak a kötelezettel szemben követelése álljon fenn, amelynek a fedezetét a kötelezett el akarja vonni. A kötelezettől jogot szerző személlyel (a továbbiakban: szerző féllel) szemben történő perindításkor már az is feltétel, hogy a jogosultnak a kötelezettel fennálló jogviszonyából származó követelése az igény állapotába kerüljön, azaz bírósági úton kikényszeríthető legyen.

[78] Ez a követelmény is teljesült, hiszen a [75] bekezdés szerint a váltón (váltókezességen) alapuló kötelezettség 2017. október 4. napján keletkezett, az ajándékozási szerződés pedig 2020. szeptember 22-én. Az ajándékozási szerződés ingyenes előnyt jelentett

az I. rendű alperes javára, és a Ptk. 6:120. § (2) bekezdése folytán az I. rendű alperes rosszhiszeműségét vélelmezni kell. Az alperesek által nem cáfolt ténymegállapítás szerint a két adós gazdasági társaság 2020. január 6. napjától nem tett eleget a fizetési kötelezettségének, erről a II. rendű alperesnek mint a cégek tagjának és ügyvezetőjének értelemszerűen tudnia kellett, miként arról is, hogy a nem fizetés következménye a hitelszerződések felmondása, a fennálló tartozás lejárttá tétele lesz, ami maga után vonja a saját váltókezesi minőségéből eredő helytállási kötelezettségét. A nem fizetés kezdetét követő nyolcadik hónapban – még a felmondás előtt – a II. rendű alperes a nevében lévő ingatlantulajdoni hányadot ingyenesen az I. rendű alperesnek juttatta, ezáltal kivonta a végrehajtható saját vagyona köréből. Mindebből következőleg a jogerős ítélet sérti a Ptk. 6:120. §-át is.

[79] Bár a felülvizsgálati eljárás tárgya a felülvizsgálati kérelem, az alperesek ellenkérelmében foglaltakra tekintettel a Kúria rögzíti a következőket is:

[80] Az alperesek kifogásolták, hogy a bíróságok nem vizsgálták annak a tartozásnak az összegét, amelyért kezességet vállaltak. A II. rendű alperes váltókezesessége azonban a váltón szereplő összegre vonatkozott. Ez további bizonyítást nem igényelt. Amennyiben a hitelszerződés alapján történt teljesítés folytán a váltón szereplő összeghez képest a tartozás tényleges összege csökkent, akkor a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 40. § (1) bekezdése alapján a végrehajtást kérő tartozik bejelenteni, a bejelentés elmulasztásának jogkövetkezményeit e § (2) bekezdése szabályozza.

[81] Az alperesek sérelmezték azt is, hogy a bíróságok nem vizsgálták, milyen mértékű vagyonnal rendelkezett a II. rendű alperes az ajándékozási szerződés megkötésekor. Ezt nem is kellett vizsgálni. Az azonban az elsőfokú ítélet tényállási részében szerepel, hogy a két gazdasági társasággal szemben indult felszámolási eljárásban a felperes követeléséből 2.956.150 és 461.740 forint térült meg, ami a váltón alapuló kötelezettségnek 6,5%-a. A II. rendű alperes költségkedvezmény engedélyezését kérte, az ennek alátámasztására csatolt nyilatkozatban büntetőjogi felelőssége tudatában azt adta elő, hogy 296.400 forint és 779 euró a levonások utáni jövedelme, egy Szlovákiában bejegyzett cég a munkáltatója, amelyben egyébként 50%-os üzletrésszel rendelkezik, és aminek becsült értéke 2500 euró. A perben szereplő két gazdasági társaság üzletrészét, annak értékét nem tüntette fel. Három végrehajtási eljárás van folyamatban ellene, ebből kettő az alperesi követeléssel azonosítható és egy további 150.000.000 forint és járulékai iránt. Ebből következően a felperesi követelés megtérülésére még a perben érvényesített követelés sem nyújt érdemi fedezetet.

[82] A jogerős ítélet megsértette tehát a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat, ezért a Kúria hatályon kívül helyezte, és a jogszabályoknak megfelelő döntést tartalmazó elsőfokú ítéletet helybenhagyta [Pp. 424. § (3) bekezdés].

[83] Az alperesek pervesztésük folytán [Pp. 83. § (1) bekezdés] kötelesek a felperes képviselőjével a fellebbezési szakaszban (általános forgalmi adómentesen), a felülvizsgálati szakaszban (általános forgalmi adóval terhelten) felmerült ügyvédi munkadíj, továbbá a felperes által lerótt felülvizsgálati eljárási illeték megtérítésére [a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdés].

[84] A költségfeljegyzési jog miatt meg nem fizetett 2.500.000 forint fellebbezési eljárási illetéket az alperesek az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján tartoznak megfizetni.

[85] A polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (1) bekezdése figyelembevételével határozott a Kúria a meg nem fizetett fellebbezési eljárási illeték viseléséről. Az IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján tájékoztatja

az alpereseket, hogy az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára kell megfizetniük, a megfizetés során közleményként fel kell tüntetni a Kúria megnevezését, a Kúria e határozatának ügyszámát és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát. A Kúria az IM rendelet 3. § (4) bekezdése alapján figyelmezteti az alpereseket, ha az illetéket annak esedékességekor nem fizetik meg, az adózás rendjéről szóló törvény szerinti késedelmi pótlékot kell fizetniük.

[86] Az ítélet ellen a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja szerint nincs helye felülvizsgálatnak.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[87] Vár. 10., 30-32., 76. §, Ptk. 6:120. §

A döntés elvi tartalma

[88] A kellékhiányos váltó is váltó, e minőségén nem változtat, hogy azon a fizetendő összeg és az esedékesség nem szerepel. E hiányok utóbb a váltómegállapodásban rögzített feltételeknek megfelelően pótolhatók.

[89] A kellékhiányos váltó esetén is fennáll a váltójogosultnak a követelése a váltókötelezettel és a váltókezesrel szemben. A követelés a váltó kiállításával jön létre.

[90] A váltókötelezett (váltókezes) részéről a vagyona terhére az olyan ingyenes juttatás, ajándékozás, amely a váltó kiállítását követően történt meg, megvalósítja a váltóból származó követelés fedezetének elvonását.

Budapest, 2025. március 12.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke Dr. Madarász Anna s.k. előadó bíró Dr. Farkas Antónia s.k. bíró Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. bíró Dr. Tibold Ágnes s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő